

Informatīvais ziņojums
par Latvijas nostāju Eiropas Savienības Transporta, telekomunikāciju un enerģētikas ministru padomes 2012.gada 14.februāra sanāksmē izskatāmajos Ekonomikas ministrijas kompetences jautājumos

1. Transporta, telekomunikāciju un enerģētikas ministru padomes sanāksmes darba kārtība

2012. gada 14.februārī Briselē notiks Eiropas Savienības (turpmāk – ES) Transporta, Telekomunikāciju un Enerģētikas ministru padomes sanāksme (turpmāk – sanāksme), kurā tiks izskatīti šādi enerģētikas jautājumi:

1.1. Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par vadlīnijām trans-Eiropas enerģētikas infrastruktūrai un ar ko atceļ Lēmumu Nr.1364/2006/EC

- Sākotnējā diskusija

2011.gada 24.oktobrī Komisija nāca klajā ar *Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par vadlīnijām trans-Eiropas enerģētikas infrastruktūrai un ar ko atceļ Lēmumu Nr.1364/2006/EC* (turpmāk – Regulas projekts). Regulas projektu Enerģētikas komisārs G. Otingers prezentēja 2011.gada 24.novembra Transporta, telekomunikāciju un enerģētikas ministru padomes sanāksmē, kuras ietvaros ministri apmainījās ar pirmajiem komentāriem par Regulas projektu. Finansējums šīs Regulas īstenošanai tiek pārrunāts jaunās ES daudzgadu budžeta perspektīvas 2014.-2020.gadam ietvaros plānotā Eiropas Savienojumu Instrumenta kontekstā. Šajā instrumentā enerģētikas infrastruktūrai šobrīd paredzēti 9.1 miljardi eiro.

Vienlaicīgi Regulas projekts tiek izskatīts arī Eiropas Parlamentā. Parlaments ir nominējis ziņotāju – *A.C.de Campos* (Portugāle, S&D). Ja diskusijas ar Parlamentu noritēs laicīgi un plānotais balsojums notiks 2012.gada beigās, tad Regula varētu stāties spēkā 2013.gada sākumā, kas ļautu laicīgi izveidot pirmo ES līmeņa kopējas intereses projektu sarakstu 2013. jūlijā, kā Regulas projektā to piedāvā Komisija.

Kopējas intereses projekti

Attiecībā uz kopējas intereses projektu izvēli, joprojām ir nevienprātība par reģionālo grupu izveidi, sastāvu un to lomu lēmumu pieņemšanā, taču kopumā dalībvalstis šādu reģionālu pieeju projektu atlasei atbalsta. Dažas dalībvalstis ir paidušas bažas, vai šādu sarakstu izdosies izveidot jau līdz 2013.gada jūlijam, tāpat dažas dalībvalstis ir uzstājušas uz nepieciešamību paredzēt lielāku pašu dalībvalstu lomu kopējas intereses projektu noteikšanā.

Citas dalībvalstis ir norādījušas, ka nepieciešami papildu kritēriji, lai definētu jēdzienus “tirgus nepietiekamība”, “izolēts tirgus” un “energoapgādes drošība” vai “rūpniecības intereses”, tai pat laikā vairākas valstis ir iebildušas pret šobrīd

Regulas projektā iekļautajiem kritērijiem, piemēram, to, ka projektam būtu jābūt iekļautam Elektroenerģijas pārvaldes sistēmas operatoru Eiropas tīklu (ENTSO-E) un gāzes pārvaldes sistēmas operatoru Eiropas tīklu (ENTSO-G) 10 gadu attīstības plānos. Vairākas dalībvalstis ir paudušas uzskatu, ka kopējas intereses projektiem jānosaka skaidrāki kritēriji, lai tos varētu skaidri piemērot un pierādīt projekta atbilstību. Tāpat nav vienprātības par pasākumiem, kas tiktu piemēroti projektam, ja tā attīstība aizkavētos vairāk kā divus gadus.

Atļauju izsniegšana

Šajās diskusijās problēmas, galvenokārt, sagādāja dalībvalstu norāde uz nepieciešamību saglabāt nacionālo (valsts un pašvaldību) lomu un kompetenci atļauju piešķiršanas procedūrā, kas dalībvalstīs ir atšķirīga, kā arī saglabāt vides un iedzīvotāju drošību un aizsardzību.

Vairākas dalībvalstis uzskata, ka šie nosacījumi Regulas projektā ir pretrunā ar subsidiaritātes un proporcionalitātes principu - īpaši tika uzsvērts, ka „visiem piemērojama” pieeja varētu nebūt piemērojama visās dalībvalstīs, ņemot vērā to atšķirīgo situāciju un regulējumu. Tāpat daudz izmaiņas, kas nepieciešamas nacionālajā regulējumā, nav samērojamas ar ieguvumiem.

Savukārt attiecībā uz institūciju, kas būs atbildīga par atļauju izsniegšanu, tās izveidi un darbības laiku, dažas dalībvalstis prasīja lielāku elastību šādas prasības īstenošanā dalībvalstīs.

Regulatīvā kārtība

Dažas dalībvalstis uzstāja, ka kopējas intereses projektu ekonomiskajā analīzē nepieciešama lielāka dalībvalstu loma. Tāpat paredzamas diskusijas par iesaistītajām pusēm kopējas intereses projektu noteikšanas un izvērtēšanas procesā. Turpināsies darbs pie pārrobežu izmaksu sadalījuma kopējas intereses projektiem, šobrīd par to nav vienprātības.

Finansējums

Galvenokārt, diskusiju tēma bijusi par publisko finansējumu kontekstā ar tirgus signāliem, kur vairākas dalībvalstis uzsvērušas, ka tirgum jārada pirmie „signāli” par investīciju nepieciešamību infrastruktūrā, kamēr citas dalībvalstis atzina, ka publiskais finansējums jāinvestē tad, kad tirgus nespēj pats nodrošināt investīciju atgūšanu.

Paredzēts, ka sanāksmes laikā ministri tiks aicināti izteikties par šādiem prezidentūras sagatavotiem jautājumiem:

- 1) *Reģionālas grupas būs galvenais virzītājs kopējas intereses projektu identificēšanai. Kā dalībvalstis redz savu lomu šādās reģionālās grupās un vai dalībvalstis uzskata, ka reģionālās grupas spēs turpināt gan līdz šim iesākto kopēju reģionālu projektu attīstību un papildus tam strādāt arī pie kopējas intereses projektu identificēšanas šīs Regulas ietvaros?*

- 2) *Regulas projekta regulatīvā kārtība papildina jau spēkā esošus nosacījumus. Kā dalībvalstis vērtē šos papildinājumus un to mērķi pēc iespējas palielināt uz tirgus principiem balstītas investīcijas pārrobežu infrastruktūrā?*

Latvijas pozīcija:

Latvija kopumā **atbalsta** šo Regulas projektu un atbalsta noteiktos prioritāros enerģētikas koridorus, tostarp Baltijas enerģijas tirgu starpsavienojumu plānus (BEMIP) gāzes un elektroenerģijas jomā. Baltijas reģiona iekļaušana prioritāro koridoru sarakstā sniedz Latvijai nozīmīgiem projektiem lielāku iespēju pretendēt uz kopējas intereses projekta statusu un saņemt ES līdzfinansējumu. Latvijai joprojām ir vairākas neskaidrības par kritērijiem šo projektu atlasei kā arī par iespējām laicīgi un izmaksu ziņā efektīvi ieviest vairākas Regulas projektā minētās prasības, piemēram, jaunas institūcijas izveidi atļauju izsniegšanai kopējas intereses projektiem.

1.2. „Eiropa 2020” stratēģija

- Politiskās debātes

ES enerģētikas politikas mērķi 2020.gadam ir saistīti ar atjaunojamās enerģijas izmantošanas palielināšanu par 20% un mērķi par 20% palielināt energoefektivitāti (vienlaikus ar siltumnīcefektu izraisošo gāzu emisiju samazināšanu). Šie divi mērķi ir vieni no pieciem „Eiropa 2020” stratēģijas mērķiem, par kuriem Eiropadome vienojās 2010.gadā. Progress virzībā uz šo mērķu sasniegšanu aprakstīts Komisijas 2011.gada novembrī izplatītajā Ikgadējā izaugsmes ziņojumā.

Komisijas novērtējumā apskatīti dalībvalstu Nacionālajās reformu programmās noteiktie nacionālie mērķi un pasākumi to sasniegšanai 2011.gada pavasarī un Komisija ir secinājusi, ka tie ir nepietiekami, lai sasniegtu kopējo ES energoefektivitātes mērķi, tai pat laikā uzsverot, ka dalībvalstu energoefektivitātes mērķu un pasākumu analīze joprojām turpinās un gala rezultāti gaidāmi 2012.gada sākumā. Tāpat ir pārāgri vērtēt 2011.gada jūnijā pieņemto energoefektivitātes plānu un tā ieviešanu. Savukārt attiecībā uz atjaunojamo enerģiju – Ikgadējā izaugsmes ziņojumā minēts, ka Eiropas 20% mērķis varētu tikt sasniegts, ja dalībvalstis precīzi un laicīgi sasniegs savus nacionālos mērķus, kas noteikti nacionālajos atjaunojamās enerģijas rīcības plānos.

Ikgadējais izaugsmes ziņojums identificē arī vairākus piemērus pasākumiem gan nacionālā, gan ES līmenī, kas varētu veicināt energoefektivitātes un atjaunojamās enerģijas mērķu sasniegšanu – uzlabota pieeja finansējumam un efektīvāka tā izmantošana, infrastruktūras attīstība, tirgu integrācija, tiesiskā regulējuma stiprināšana. Daži no šiem pasākumiem, piemēram, viedo elektroenerģijas tīklu attīstība, iekļaujas ne vien „Resursu ziņā efektīvas Eiropas” vadošajā iniciatīvā (tā ir daļa no „Eiropa 2020” stratēģijas), bet ir uzsvērtā arī vadošajā iniciatīvā „Digitālā programma Eiropai”.

Transporta, Telekomunikāciju un Enerģētikas ministru padomes sanāksmei ir jāsniedz ieguldījums galvenajam Eiropas ziņojumam par virzību „Eiropa 2020” stratēģijas mērķu sasniegšanā pagājušajā gadā, kas tiks izplatīts 2012.gada marta Eiropadomes sanāksmē. Tāpēc paredzēts, ka sanāksmes ietvaros ministri tiks aicināti diskutēt par šo tēmu, atbildot uz prezidentūras sagatavotiem jautājumiem:

1) *2012.gada Ikgadējā izaugsmes ziņojuma ietvaros – ko Jūs redzat kā galvenos šķēršļus „Eiropa 2020” stratēģijā noteikto enerģētikas mērķu sasniegšanai?*

Informācijai:

Ikgadējais izaugsmes ziņojums 2012.gadam paredz šādus pasākumus enerģētikas nozarē:

- *Iekšējā enerģijas tirgus savstarpēja integrācija (novērst visas enerģijas salas un integrēt visu dalībvalstu enerģijas tirgus kopējā ES tirgū), tajā skaitā 3.enerģētikas paketes laicīga pārņemšana dalībvalstīs, kā arī jaunās Enerģētikas infrastruktūras regulas pēc iespējas ātra apstiprināšana;*
- *Energoefektivitātes direktīvas pieņemšana 2012.gada pirmajā pusē un dalībvalstu nacionālo energoefektivitātes mērķu noteikšana un pirmā ziņojuma iesniegšana Komisijai jau 2012.gada beigās.*

Latvijas atbilde:

Latvija uzskata, ka šķēršļi 2020.gadam noteikto mērķu sasniegšanai ir nevis kavēta attiecīgu regulējumu apstiprināšana (piemēram, Energoefektivitātes direktīvas neapstiprināšana 2012.gadā, kā plānots Ikgadējā izaugsmes ziņojumā 2012.gadam), bet gan sasteigta lēmumu pieņemšana, kā rezultātā nepietiekama pasākumu izvērtēšana un analīze varētu ekonomiku nevis veicināt, bet tai kaitēt. Latvija uzskata, ka šobrīd notiekošās spraigās diskusijas starp Komisiju, Eiropas Parlamentu un dalībvalstīm nav šķērslis energoefektivitātes mērķu sasniegšanai, bet gan nodrošina iespēju rūpīgi apsvērt plānoto pasākumu nepieciešamību un ieviešanas termiņus.

Latvija ir apņēmības pilna sasniegt 2020.gada mērķus, taču nedrīkst aizmirst par piemērotu mērķu sasniegšanas metodiku – pārsteidzīgas un augstas prasības var atstāt negatīvu ietekmi uz kopējo ekonomikas attīstību ES, savukārt 2020.gadam noteikto mērķu pamats ir ekonomikas izaugsmes veicināšana.

Latvija uzskata, ka attiecībā uz enerģētikas infrastruktūru mūsdiā, valda lielāka vienprātība. Jaunā Eiropas Savienojumu instrumentā pamatprincipi ir skaidri un saprotami un šim instrumentam, atšķirībā no energoefektivitātes direktīvas, ambiciozi ir nevis mērķi (integrēt ES iekšējos enerģijas tirgus un novērst to izolētību), bet gan ieviešanas iespējas (atļauju procedūru harmonizēšanas, finansējuma pārraudzības mehānismi, cīņa par iespēju saņemt finansējumu u.c.). Tomēr uz Enerģētikas infrastruktūras regulas apstiprināšanu 2012.gadā Latvija raugās optimistiski.

Ikgadējās izaugsmes ziņojums 2012.gadam paredz vairākus ambiciozus mērķus, īpaši saistībā ar Energoefektivitātes direktīvas apstiprināšanu 2012.gada pirmajā pusē. Ambiciozi mērķi ir tie, kas mums neļauj zaudēt modrību un motivē attīstīties virzienā uz arvien labāku un drošāku nākotni, tomēr mērķiem jābūt ne vien ambicioziem, bet arī sasniedzamiem.

- 2) *Kādas, jūsuprāt, energoefektivitātes un atjaunojamās enerģijas jomā ir būtiskākie pasākumi, kuri vienlaikus veicinātu arī izaugsmi un darba vietu radīšanu un kurus tāpēc būtu jānosaka kā prioritārus?*

Latvijas atbilde:

Latvija uzskata, ka energoefektivitāte nav jāskata tiešā kontekstā ar darba vietu radīšanu, bet gan ar kopējo ekonomikas izaugsmi, ko nodrošinās iespēja taupīt enerģiju un samazināt izmaksas. Tomēr jaunais energoefektivitātes direktīvas projekts šobrīd paredz daudz pasākumu un plānu, kurus vajadzēs uzraudzīt, tāpēc šīs direktīvas ieviešana būtiski pastiprinās vairāku profesiju, piemēram, ēku energo-auditoru, lomu. Arī ESCO (energoserwisu kompāniju) attīstība nodrošinās darba vietu attīstību.

Savukārt attiecībā uz atjaunojamās enerģijas sasaisti ar ekonomikas izaugsmi un darba vietām – Latvija ir pārliecināta, ka atjaunojamās enerģijas plašākas izmantošanas pamatā ir jaunu tehnoloģiju attīstība. Ja spēsīm nodrošināt pietiekamu zinātnes un tehnologu potenciālu, lai tehnoloģijas attīstītos ES dalībvalstīs, tas dos lielu ieguldījumu gan ekonomikas izaugsmei, gan darba vietu radīšanai.

1.3. Citi jautājumi

a) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par energoefektivitāti un ar ko atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK

- Prezidentūras sniegtā informācija

2011.gada 22.jūnijā Komisija nāca klajā ar Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par energoefektivitāti un ar ko atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK (turpmāk – Direktīvas projekts), balstoties uz Līguma par ES darbību 194 (2) pantu.

Polijas prezidentūras laikā noritēja aktīvas diskusijas par šo Direktīvas projektu un pirmais ziņojums par to sniegts jau 2011.gada 24.novembra TTE padomē. Uzreiz pēc tā, 2011.gada 8.decembrī Polija kā prezidentvalsts izplatīja precizētu Direktīvas projektu, cenšoties tajā apvienot gan nepieciešamos ambiciozos pasākumus, lai sasniegtu 2020.gadam noteikto ES energoefektivitātes mērķi, gan elastību dalībvalstīm direktīvas ieviešanā, ņemot vērā šo ambiciozo pasākumu ekonomisko izdevīgumu. Dalībvalstis kopumā jauno redakciju vērtēja pozitīvi un uzsvēra tajā veiktos labos precizējumus, taču dalībvalstīm bija nepieciešams ilgāks izpētes laiks, lai par jauno direktīvas projektu varētu būt detalizētākās diskusijas.

Tāpat ir vērojams progress diskusijās par metodi, kādu Komisija izmantos, lai pārbaudītu, vai Direktīva tiek laicīgi, pareizi un efektīvi ieviesta – tika panākta vienošanās par tehniskas darba grupas izveidi, lai izstrādātu šādu metodi, kura pēc tam tiktu iekļauta Direktīvā.

Tomēr, lai sagatavotos neformālajiem dialogiem, nepieciešama skaidrība par vairākiem jautājumiem, kur būtiska ir Padomes loma. Galvenie problemātiskie jautājumi ir:

Energoefektivitātes mērķi un progresa novērtējums (3.pants)

Komisija norāda, ka vēl aizvien pastāv dalībvalstu viedokļu atšķirība jautājumā par to, vai energoefektivitātes mērķis 2020.gadam jānosaka tikai 20% izteiksmē, vai absolūtās mērvienībās.

Savā pozīcijā Latvija atbalsta indikatīva energoefektivitātes mērķa noteikšanu un atbalsta, ka līdz 2013.gada 30.jūnijam Komisija izvērtē progresu, ņemot par pamatu primārās enerģijas samazinājumu 20% 2020.gadā. Latvija atbalsta kopējas metodoloģijas izstrādāšanu gan dalībvalstu atskaitēm par iegūto enerģijas ietaupījumu, gan energoefektivitātes monitoringa procesam ES līmenī.

Publisko ēku paraugloma (4.pants)

Komisija norāda, ka daudzas dalībvalstis atbalsta jauno panta redakciju, kas nosaka valsts īpašumā esošo ēku parauglomu energoefektivitātes paaugstināšanā, kamēr pašvaldību sektorā ēku energoefektivitāte ir jāveicina. Tomēr joprojām dalībvalstis izsaka pamatotas šaubas, vai izvirzītais 3% ikgadējais renovācijas mērķis valsts īpašumā esošajām ēkām ir objektīvs un sasniedzams.

Latvija atbalsta nostāju, ka valsts sektoram ir jābūt par paraugu ēku renovācijā un atbalsta publisko ēku renovācijas nepieciešamību, tomēr uzskata, ka nav pamatoti visām dalībvalstīm noteikt vienotu kvantitatīvu mērķi - mērķis būtu nosakāms nacionālā līmenī. Latvija uzskata, ka noteikt visām dalībvalstīm vienādu mērķi – 3% pie dažādiem sākotnējiem apstākļiem – nav pamatoti.

Energoefektivitātes pienākuma shēmas (6.pants):

Komisija norāda, ka dalībvalstis atbalsta lielāku elastību energoefektivitātes shēmu ieviešanā un mērķu noteikšanā. Tajā pat laikā Komisija norāda, ka joprojām nav vienprātības par pašu ideju par šādu pienākuma shēmu ieviešanu un obligāta ietaupījumu mērķa noteikšanu.

Latvija uzskata, ka vairāk uzmanības ir jāvelta instrumentiem, kas rosinātu taupīt enerģiju, nevis mērķu noteikšanai, kuru sasniegšana ir neskaidra, kā arī to finansiāla ietekme varētu būt negatīva attiecībā uz patērētājiem.

Mērīšana un informatīvie rēķini (8.pants)

Vairākums dalībvalstu atbalsta šo pantu, kas paredz nosacījumus saskaņā ar 3.enerģijas paketi, tomēr Komisija uzskata, ka šajā pantā trūkst ambiciozu mērķu, kā, piemēram, Energopakalpojumu Direktīvā 2006/32/EK.

Latvija atbalsta priekšlikumu, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, ka enerģijas galapatērētājiem tiek piedāvāti viedie mērītāji, kā arī siltuma maksas sadalītāji tikai tad, ja tas ir ekonomiski pamatoti un tehniski iespējams.

Energoefektivitātes veicināšana siltumapgādē un dzesēšanā (10.pants) un enerģijas pārvade un sadale (12.pants)

Delegācijas kopumā atbalsta progresu 10.pantā, īpaši centralizētās siltumapgādes un koģenerācijas potenciāla novērtējumu izmaksu analīzi u.c. Attiecībā uz koģenerācijas stacijās saražotās elektroenerģijas prioritāru piekļuvi sadalei un

pārvadei – tas, visticamāk, tiks noteikts kā dalībvalstu brīva izvēle un iespēja šādu prioritāti sniegt. Tomēr joprojām aktuāls ir jautājums par visu enerģijas tirgu dalībnieku nediskriminējošu pieeju tīklam (noteikts 3.enerģijas iekšējā tirgus liberalizācijas tiesību aktu paketē) un šī principa ievērošanu šajā Direktīvā. Tāpat nevienprātība vēl ir par tarifu noteikšanu, tīklu operatoru lomu, ieviešanas termiņiem un balansēšanas pakalpojumu prasībām.

Latvija kopumā šos pantus atbalsta. Atbalstām nepieciešamību izstrādāt 10.pantā minētais augstas efektivitātes koģenerācijas un centralizētas siltumapgādes/dzesēšanas vispusīgais novērtējumu, kas jāatjauno ik pēc pieciem gadiem. Attiecībā uz 12.pantu - Latvija ir norādījusi uz to, ka atsevišķas prasības jau paredz 3.enerģijas iekšējā tirgus liberalizācijas tiesību aktu pakete. Tāpat Latvija atbalsta nosacījumu, ka no enerģijas pārvades un sadales tarifiem ir jāizslēdz nosacījumi, kas pazemina energoefektivitāti elektroenerģijas ražošanā, pārvadē, sadalē un piegādē.

Nemot vērā augstāk minētās neskaidrības un pēdējo Direktīvas projekta redakciju, ir nepieciešams noteikt tos jautājumus, par kuriem joprojām paredzama nevienprātība (prasības, ieviešanas termiņi u.c.), kā arī saprast, kā šos problēmjautājumus vislabāk risināt – ņemot vērā gan strauji tuvojošos 2020.gadu, kurā nepieciešams sasniegt 20% energoefektivitātes palielinājumu (kas pie šī brīža pasākumu īstenošanas netiks sasniegts), gan arī nepieciešamību par šo Direktīvas projektu vienoties pēc iespējas ātrāk.

Nemot vērā to, ka Latvijas Republikas nacionālā pozīcija par minēto Direktīvas priekšlikumu ir apstiprināta Ministru kabineta 2011.gada 22.novembra sanāksmē un Padomē prezidentvalsts plāno sniegt informāciju, jauna nacionālā pozīcija par šo jautājumu netiek gatavota.

b) Priekšlikums Par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam, ar ko izveido informācijas apmaiņas mehānismu par starpvaldību līgumiem enerģētikas jomā starp dalībvalstīm un trešajām valstīm

- Prezidentūras sniegtā informācija

2011.gada februārī Eiropadome aicināja dalībvalstis informēt Eiropas Komisiju par visiem jau esošiem un jauniem plānotiem divpusējiem līgumiem ar trešajām valstīm, kā arī aicināja Eiropas Komisiju šo informāciju iespēju robežās publicēt, ievērojot komerciāli jūtīgas informācijas aizsardzību.

Eiropas Komisijas priekšlikums šādas sistēmas izveidei tika izplatīts 2011.gada septembrī. Tomēr šīs Komisijas priekšlikums ietver vairāk elementus, nekā to prasīja Eiropadome – tas paredz, ka dalībvalstīm jāinformē Komisija pirms sarunu uzsākšanas ar trešajām valstīm par līguma slēgšanu, ka Komisijai būtu tiesības šādās sarunās piedalīties, ka dalībvalstīm Komisijai jānosūta ne vien paša līguma projekts, bet arī visi ar līgumu saistītie dokumenti (tajā skaitā komerclīgumi), ka Komisijai tiktu dots laiks līguma projektu izvērtēt un sniegt

atzinumu pirms tā parakstīšanas un ka Komisija izstrādātu "model clauses", ko dalībvalstis šādos divpusējos līgumos varētu izmantot.

Diskusijas par šo Komisijas priekšlikumu ekspertu vidū norit jau kopš 2011.septembra, taču par to uzreiz bija manāmi iebildumi no vairākām dalībvalstīm, īpaši par Komisijai piešķirtajām tiesībām iepazīties ar dalībvalsts nolūku uzsākt pārrunas pirms to reālas uzsākšanas kā arī par Komisijas tiesībām noteiktā laikā izvērtēt līguma projektu un sniegt atzinumu, kas varētu ietekmēt tālāku līguma slēgšanas procesu. Lai arī Komisijas iesaiste šādu līgumu slēgšanas procesā noteikti būtu vērtīga, tomēr virkne dalībvalstu uzskata, ka Komisijas iesaistīšanai jābūt brīvprātīgai dalībvalsts izvēlei. Tomēr, neskatoties uz dažu dalībvalstu atbalstu Komisijas izstrādātajam priekšlikumam, tomēr minētās Komisijas tiesības šobrīd paredzētas kā dalībvalstīm nesaistošas (brīvprātīga dalībvalstu izvēle), pretējā gadījumā dokuments nevirzītos tālāk, jo saņemtu kritiku no vairākuma dalībvalstu.

Savukārt, runājot par Eiropas Parlamentu, Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas Komiteja plāno par šo priekšlikumu balsot š.g. 28.februārī. Gan Polijas, gan Dānijas prezidentūras laikā ir notikušas diskusijas par minēto priekšlikumu ar ziņotāju Dr. A.K.Kariņu (EPP, Latvija). Ņemot vērā šo kontaktēšanos, Parlaments vistīcamāk atbalstīs šo priekšlikumu – tas pat varētu pastiprināt kādu no priekšlikumā minēto darbību lomām.

Dažu nedēļu laikā pēc diskusijām ar Parlamentu un tā balsojuma varētu sākties neformālas diskusijas ar citām institūcijām.

Latvijas pozīcija:

Latvija **atbalsta** šāda informācijas apmaiņas mehānisma izveidi un ir pārliecināta, ka tas būs ļoti noderīgs turpmākā ES ārējās enerģētikas politikas plānošanā un dažādu saistību izstrādē un ievērošanā, tostarp daudzpusējo un ES divpusējo tirdzniecības nolīgumu ietvaros. Apzinot visus noslēgtos līgumus ar trešajām valstīm, būtu vieglāk izprast problēmas, kas ES būtu jārisina attiecībā uz trešajām valstīm.

Latvija uzskata, ka Lēmuma priekšlikums ir attiecināms tikai uz starpvalstu līgumiem, bet tā definīcija nav interpretējama tādā veidā, kas ļautu priekšlikumu attiecināt arī uz komercstruktūru līgumiem arī tad, ja tiem būtu ietekme uz ES iekšējo enerģijas tirgu. Tāpat Latvija uzskata, ka Komisija var piedalīties kā novērotājs sarunās pēc attiecīgās dalībvalsts pieprasījuma vai pēc Komisijas iniciatīvas, saņemot attiecīgās dalībvalsts piekrišanu. Izvēles tiesības ir jāatstāj dalībvalstij, kā arī nav pieļaujama Komisijas pārlieka iejaukšanās dalībvalstu tiesībās slēgt divpusējus starptautiskus līgumus.

c) Gatavošanās ANO konferencei par ilgtspējīgu attīstību Rio+20

- Prezidentūras sniegtā informācija

Apvienoto Nāciju Organizācijas (turpmāk – ANO) konference par ilgtspējīgu attīstību (*United Nations Conference on Sustainable Development – UNCSO*) notiks Brazīlijā, 2012.gada 20.-22.jūnijā, vienlaikus atzīmējot ANO vides un attīstības konferences (*United Nations Conference on Environment and*

Development - UNCED) 20.gadadienu Riodežaneiro (pirmo reizi notika 1992.gadā) un Pasaules ilgtspējīgas attīstības samita (*World Summit on Sustainable Development - WSSD*) 10.gadadienu Johannesburgā (pirmo reizi notika 2002.gadā). Tā plānota kā ļoti augsta līmeņa konference ar valstu/valdību vadītāju un citu pārstāvju dalību. Konference tiks veltīta 2 tēmām – 1) zaļā ekonomika ilgtspējīgas attīstības un nabadzības izskaušanas kontekstā un 2) likumīgais ietvars ilgtspējīgai attīstībai.

ANO šai konferencei gatavojas jau kopš pirmās konferences sagatavošanai veltītās sanāksmes 2010.gada maijā. Nākamā šāda sanāksme notika 2011.gada martā un starp šīm sanāksmēm notika arī divas starp-sanāksmes – 2011.gada janvārī un decembrī. 2012.gada pavasarī gatavošanās darbi noritēs daudz aktīvāk un 2012.gada martā plānota vēl viena starp-sanāksme, savukārt trešā sagatavošanās sanāksme notiks tieši pirms pašas konferences – jūnijā. Tikmēr Ņujorkā vienlaikus notiks konferencē apstiprināmo dokumentu skaņošana.

ES aktīvi līdzdarbojas Konferences sagatavošanā. 2011.gada oktobrī Padome (Vides) apstiprināja secinājumus par tās pieeju Konferences organizēšanā, tajā skaitā atbalstu divām konferencei izvēlētajām tēmām. Īpaši tika uzsvērtā plānotā pāreja uz zaļu ekonomiku, lai sekmētu ilgtspējīgu attīstību, kā arī nepieciešamība pēc likumīga ietvara ilgtspējīgai attīstībai.

2011.gada 1.novembrī ANO ekonomisko un sociālo lietu departamentam tika iesniegta apņemšanās par vienotu ES un tās dalībvalstu ieguldījumu Konferences organizēšanā.

Ilgspējīga enerģētika ir būtisks aspekts pārejai uz zaļu ekonomiku. Zaļās ekonomikas mērķi – veicināt ekonomisko izaugsmi, nodrošinot darba vietas nozarēs, kas mazina negatīvo ietekmi uz dabas resursiem un apkārtējo vidi – saskan ar galvenajiem ilgtspējīgas enerģētikas politikas mērķiem nodrošināt ilgtermiņa energoapgādes drošību un veicināt klimata politikas mērķu sasniegšanu. ES ilgtspējīgu enerģētiku ir izvirzījusi par vienu no saviem prioritārajiem mērķiem Rio+20 konferences ietvaros.

Vēl skaidrāk ilgtspējīga enerģētika, gatavojoties Rio+20 konferencei, definēta ANO ģenerālsēkretāru iniciatīvā „Ilgspējīga Enerģētika visiem (*SE4ALL*)”. Šī iniciatīva balstīta uz trīs mērķiem 2030.gadam – nodrošināt visā pasaulē pieejamus modernus enerģijas pakalpojumus, dubultot energoefektivitātes sasniegumus un dubultot atjaunojamās enerģijas īpatsvaru pasaules energoresursu struktūrā. Šī iniciatīva sniedz būtisku ietvaru ilgtspējīgas enerģijas iniciatīvām, kā arī publiskās un privātās partnerības īstenošanai praksē.

2012.gada 10.janvārī tika prezentēts sākotnējais Rio+20 konferences iznākuma dokumenta projekts. Šis dokuments tiks pārrunāts ANO š.g. pavasarī. Pirmā pārrunu tikšanās notika š.g.25.-27.janvārī. Nākamā šāda sanāksme plānota š.g. 19.-23.martā.

Lai nodrošinātu vienotu ES nostāju par galvenajiem šajā dokumentā iekļautajiem jautājumiem, prezidentūra ir izstrādājusi priekšlikumu Padomes secinājumiem. Šie secinājumi tiks izskatīti š.g. 9.marta Vides Padomē un šobrīd tiek pārrunāti ekspertu līmenī darba grupās. Taču, ņemot vērā, ka ilgtspējīgas enerģijas jautājumi un citi Rio+20 konferences jautājumi skar vairākas nozares, turklāt

ilgtspējīga enerģija būs viena no konferences galvenajām tēmām, prezidentvalsts uzskata par nepieciešamu par konferences gatavošanos informēt par enerģētiku atbildīgos ministrus.

Dalībvalstis tiek aicinātas nodrošināt atbilstošu to iesaisti ES kopējās nostājas izveidē turpmākajā konferences sagatavošanās posmā.

d) Nesenie notikumi enerģētikas ārējo attiecību jomā

- Komisijas sniegtā informācija

Paredzēts, ka sanāksmes laikā Komisija sniegs informāciju par neseniem notikumiem enerģētikas ārējo attiecību jomā, kas šobrīd ir svarīgs ES līmenī pārrunājams jautājums.

d) Elektrības koordinācijas grupas darbs

- Komisijas sniegtā informācija

Paredzēts, ka sanāksmes laikā Komisija sniegs informāciju par Starptautiskās enerģētikas aģentūras Elektrības koordinācijas grupas sanāksmēm un darbību.

2. Latvijas delegācija

Delegācijas vadītājs: D. Pavļuts, ekonomikas ministrs.

Delegācijas dalībnieki: J. Štālmeistars, Latvijas Republikas pastāvīgā pārstāvja Eiropas Savienībā vietnieks;
G. Ābele, Ekonomikas ministrijas valsts sekretāra vietnieks;
Dz. Kauliņš, Ekonomikas ministrijas nozares padomnieks Latvijas Republikas pārstāvniecībā Eiropas Savienībā.

Iesniedzējs: Ekonomikas ministrs

D. Pavļuts

Vizē: Valsts sekretāra
pienākumu izpildītājs,
valsts sekretāra vietnieks

A.Liepiņš

2012.03.01. 17:11

3253

E. Štrodaha

67013065

Elina.Strodaha@em.gov.lv